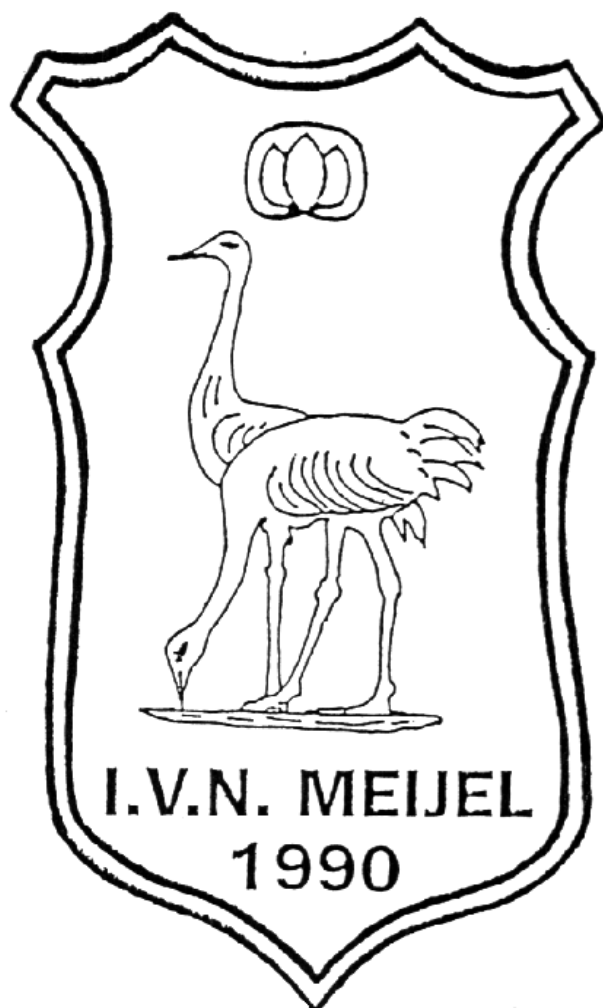

"de KROENEKRAAN"

VERENIGING VOOR
NATUUR- EN MILIEU EDUCATIE

JAARGANG : 28 NUMMER : 2 APRIL 2018

LENTE

INHOUD

- LIFE+ Projecten Groot Peel en Mariapeel gereed	4 — 7
- Een rondje Peel	8 — 13
- Gaan bomen verdwijnen langs de Nederweerdijk en de Vossenbergh?	14
- Vogels en het weer	15
- Bodembroeders waarheen gaat het?	16 — 19
- Tegenslag voor het Heideblauwtje en Dikkopjes	20 — 21
- Het Wild zwijn blijft voor discussie zorgen	22 — 23
- De tegendraadse Zwanenbloem	24 — 25
- Het leegveld in opbouw	26
- Programma de " KROENEKRAAN " Meijel	27
- Bestuurs-samenstelling	28

Het I.V.N. Nieuws de "KROENEKRAAN"
is een uitgave van het I.V.N. Meijel
en verschijnt per kwartaal
in een oplage van 80 exemplaren.

Kopy voor het JULI NUMMER inleveren bij een der redactie
leden **voor maandag 21 mei 2018.**

Redactie leden:

Dhr. J. Slaats
Astenseweg 6
5768 PD MEIJEL
Tel.077-4661249

aan dit nummer
werkte verder mee:
Mart Kessels

Dhr. J.Hanssen
v.d. Steenstraat 8
5768 AK MEIJEL

LIFE+ PROJECTEN GROOTE PEEL EN MARIAPEEL GEREED

Na enkele jaren verbouwen in de Groote Peel en in de Mariapeel zijn de projecten nu gereed. In die tijd is er erg veel werk verzet. De gehele waterhuishouding van deze gebieden is opnieuw ingericht. Dit houdt in dat het regenwater dat er in deze gebieden valt veel langer wordt vastgehouden. Om dit te realiseren zijn de dammen van de

compartimenten verhoogd en zijn er meer compartimenten in het gebied gekomen.

Als de compartimenten op het juiste hoogtepeil staan en dus "vol" zijn, moet het water weg kunnen. Dit gaat over stuwtjes en overloopbuizen. Ook deze zijn vrijwel overal in het gebied vernieuwd. De stuwtjes die nu

in de compartimenten geplaatst zijn, zijn zo geplaatst dat het water nu een veel langere weg moet afleggen door andere compartimenten voordat het water uiteindelijk uit de gebieden loopt. In de gebieden wordt er dus heel veel water gebufferd voordat er maar iets wordt weggelaten. Het meeste water zal de gebieden verlaten door verdamping. In de Groote Peel bijvoorbeeld loopt er in de lente van 2018 nog nauwelijks water weg. Dit wordt natuurlijk mede veroorzaakt doordat 2017 een extreem droog jaar was. In de komende jaren zal de waterstand in de compartimenten geleidelijk verhoogd gaan worden.

Dit moet zo geleidelijk gebeuren dat flora en fauna mee kan groeien of verschuiven in de tijd. Dit is echter niet overal het geval. Op sommige plaatsen is de waterstand al in 2017 snel gestegen omdat de lekken naar de ondergrond of de omgeving zijn gedicht. Aan de snelle stijging van de waterstand kan gezien worden hoeveel water diffuus uit deze gebieden verdween. Een kleischerm op de bodem van afgedichte sloten en grondwaterschermen langs de grenzen van het gebied maken toch duidelijk een verschil. Een plaats waar je dit erg duidelijk kan zien is de omgeving van de oude loop van de Eeuwelsche loop in de Groote Peel lag. Waar altijd de beek op 2 meter diepte lag, staat nu het water op plaatsen 80 cm onder de kruin van de dam. Hierbij moet wel gezegd worden dat de kruin van de dam 50 cm boven de oude weg langs de beek ligt. Dat betekent dat het (grond)water direct langs de beek ca. 150 cm omhoog is gekomen. De stijghoogte van het grondwater zal verder van de beek wel afnemen maar zal toch over een hele strook impact hebben. Het verleggen van de Eeuwelsche Loop was binnen het project in de Groote Peel een project in een project.

Ook in de Mariapeel was er een project in een project. Hier was het niet het verleggen van een beek, maar het verwijderen van de Trosbosbes uit het gebied. Dit is een geweldige operatie geweest die erg is geholpen met de droge zomer van 2017. Als het een natte zomer was geweest, is het nog maar de vraag of alles binnen de vereiste termijn zou zijn verwijderd. Het heeft ook een grote impact gehad op het gebied, en met name waar er enorm veel Trosbosbesstruiken op een veenondergrond stonden. Aan de wortels van de Trosbosbessen bleef bijna 20 cm turf hangen en dit is met de struiken afgevoerd. Hierdoor is ook een gedeelte van de cultuurhistorie, het reliëf van de oude turfputten en de banen, uit het gebied verdwenen of veel minder zichtbaar. Gelukkig is wel de kwetsbare vegetatie, met de zeldzame planten, zoveel mogelijk behouden.

Maar als de bestrijding van de Trosbosbes niet was gebeurd, was het zelfde op de langere termijn ook gebeurd. Onder de trosbosbessen was de kwetsbare vegetatie al lang verdwenen en lag er nog alleen maar oud blad van de Trosbosbes. Verder heeft de wortel van de

Trosbosbes de eigenschap dat ze de grond luchtiger maken en daarmee zuurstof in de bodem laten komen. Hierdoor versneld de omzetting van veen in CO₂ en water, hetgeen oxidatie van het veen wordt genoemd. Dit wordt nog versneld door het watergebruik van de struiken. Een beetje Trosbosbesstruik gebruikt al snel 7 liter per dag in de zomer. Dit is in een groeiseizoen al gauw meer als een kubieke meter water. Met de aantallen aan struiken die er stonden is dit al gauw heel veel water. Het weghalen heeft in dat gedeelte dus heel veel gedaan aan de vernatting. Het maaiveld is gedaald en de verdamping is sterk verminderd doordat de Trosbosbessen zijn weggehaald en ook nog veel berkenbomen die omringd waren door de Trosbosbesstruiken. Een aantal die ze hebben laten staan zijn gedurende de laatste storm alsnog omgevallen.

In de Mariapeel is een gedeelte van het project niet uitgevoerd. Dit is veroorzaakt door de bever. Een kade langs de Helenavaart is niet aangelegd omdat de bever wel eens door deze dam heen graaft en er dan lekken ontstaan vanuit de Helenavaart naar de Mariapeel. Hier is het voedselrijke water allerm minst welkom. De dam moet dan ook beverproof worden. Omdat het Waterschap of de Waterschappen de komende jaren een groot project uitvoeren aan de peelkanalen is dit gedeelte van het werk overgeheveld naar de Waterschappen (Waterschap Aa en Maas en Waterschap Limburg).

Nu mogen de natuurgebieden zelf aan de slag om de kansen die er door deze projecten geschapen zijn, te benutten. Een probleem bij de hoogveenvorming is dat er in de Peelvenen maar slecht bultvormende veenmossen willen terugkomen. Waar dit aan ligt, is niet duidelijk. Of dit ligt aan de andere klimaatcondities dan in Noord Nederland, de beperkte aanwezigheid in het gebied en daarmee de afwezigheid van de sporen van de bultvormende veenmossen of de hoge ammoniakconcentratie die in de Peelvenen regel zijn. Mogelijk komt hier binnen een aantal jaren antwoord op omdat Stichting Bargerveen in de Deurnese Peel onderzoek gaat doen naar de groei van verschillende soorten veenmossen in het Klimaat van de Peelvenen.

Het werk aan de Peelvenen is daarmee nog niet klaar. In 2019 wordt waarschijnlijk het project Leegveld gestart. In dit project zit behalve veel nieuwe natuur ook nog enkele aanpassingen in de waterhuishouding van de Deurnese Peel, waar in 2013 al het project Koningshoeven en de afdichting van een gedeelte van de Soeloop is uitgevoerd.

Op de nog langere termijn komen enkele gebieden dichterbij Meijel aan de orde, zoals het Molentje, Heitrakse Peel en Zinkske. Ook in de omgeving van de Groote Peel gaan nog een aantal zaken lopen, maar dan zijn we 10 jaar verder.

Ondertussen kunnen we de komende jaren in de gebieden die "af" zijn gaan kijken of de natuur daar de rapporten goed gelezen heeft en dat we daar tekenen van hoogveenvorming gaan zien, met daarbij de bijbehorende flora en fauna. Er zullen wel een paar verrassingen tevoorschijn komen hopelijk veel positieve maar waarschijnlijk ook een aantal negatieve. Om dit proces te volgen kunnen we nog veel natuururen besteden in deze gebieden.

Veel plezier hiermee.

EEN RONDJE PEEL

Het heeft buiten een beetje gevroren als ik begin aan een rondje door de Groote Peel. De lucht is helder en het belooft een mooie dag te worden met een bleek winterzonnetje. De vogels zijn al vroeg in de weer deze morgen. Een groep staartmezen trekt langs de weg door de bomen, een voor een durven ze boven over mij heen te vliegen en gaan vervolgens weer druk door met het zoeken naar voedsel. In de open weilanden voor de peel zit in de verte een buizerd eenzaam op een paal geduldig te wachten tot een muis zich ergens onder hem verroerd om deze vervolgens proberen te verschalken. Omdat de zon al een uurtje op was toen ik vertrok kunnen er al ganzen die in de peel geslapen hebben al vertrokken zijn naar de fourageer plaatsen. De grote maisakker is een van de plaatsen waar de ganzen te vinden zijn zo lang er nog enkele korrels te vinden zijn. De telescoop wordt neergezet en de akker wordt langzaam afgezocht. De hoge mais stoppels die er zijn blijven staan nadat de maïs gedorst is om allen de korrels te oogsten maken, samen met de licht glooiende akker, dat eventuele ganzen niet gemakkelijk te vinden zijn. Na een tijdje zoeken blijken er toch enige kopjes tussen de stoppels te vinden te zijn. Eenmaal een paar ganzen gevonden blijken er zo'n kleine vijftig ganzen te zitten. Een snelle blik langs de kopjes blijkt dat er twee soorten tussen zitten.

Kolganzen en rietganzen

De kolgans is gemakkelijk te herkennen aan de witte kol rondom de snavel. Ook de zwarte strepen onder over de borst zijn bij deze soort een goede herkenningmogelijkheid die nu echter in de hoge stoppels niet goed te zien zijn.

De andere soort is ook snel herkend aan de zwartgele snavel, de rietgans. De laatste is van oudsher een gast in de peel. De kolgans komt de laatste jaren in steeds grotere aantallen in de peel. Mogelijk is dit het gevolg van de aantrekkingskracht die de Maasplassen hebben voor deze vogels en een gedeelte van deze vogels weet dan de weg te vinden naar het rustige peelgebied.
Kolganzen en rietganzen

De tocht gaat verder de peel in. Op de eerste vennen achter de Vossenbergh zitten enkele eenden die de belangstelling die de belangstelling voor hen maar niets vinden en op de wieken gaan. Met hun snelle vleugelslag wordt al gauw een flinke afstand afgelegd naar een plas waar mensen op een grotere afstand blijven. Nu het ven plotseling leeg is geworden is er geen reden meer om nog langer te blijven staan. Het eerst volgende van is het Eeuwig leven. Ook hier zitten weer enkele wilde eenden midden op het water. Tegen de pitruspollen dicht bij de oevers zit een aanmerkelijk kleinere eend. De gele driehoek achter bij de staart verraad dat we hier met de wintertaling te maken hebben. Vergissingen tussen de wintertaling en zomertaling kunnen we nu niet meer maken omdat de zomertaling al lang vertrokken is naar zonnigere oorden. Het gele pijpenstrootje rondom het ven, dat anders de peel een saaie dorre toon geeft, kleurt in de zon prachtig lichtgevend geel. Hierdoor krijgt het peel-landschap een bijzondere uitstraling. De tocht gaat verder naar het Steltlopersven waar vluchtende watervogels me attent maken op een langzaam over de pitrusvegetatie vliegende roofvogel. De witte stuit en de licht V-vorm waarmee de vogel vliegt laat zien dat we hier met een blauwe kiekendief te maken hebben. Een hele tijd kan ik hem in zijn gemakkelijk vlucht volgen totdat dit wijfje ineens een rare haak slaat en zich pardoos in de vegetatie laat vallen. Na een tijdje wachten vliegt de kiekendief weer weg uit de vegetatie. Nog even probeer ik te kijken of er iets in de klauwen zit, maar zo te zien zit hier niets in.

Blijkbaar is de slag naar iets eetbaars weer eens een keer zonder een resultaat gebleven. De kiekendief moet weer verder gaan met hetgeen waarmee hij bezig was namelijk zich het kostje voor die dag bij elkaar te scharrelen. Ooit vandaag zal het haar lukken om een ongelukkige rietgors of een ander dier tot een prooi te maken. Niet alle eenden zijn weggevlogen. Buiten de wilde eenden zitten er ook een aantal tussen met een iets grijzer pakje en wat er bijzonder aan deze eenden opvalt is de duidelijke witte streep op de vleugel. Het zijn kraakeenden die de peel ieder jaar meer lijken te waarderen. In het bos langs het Steltlopersven klinkt ook dit jaar weer het kekkerende geluid van de havik.

Havik

Nu al in januari is de havik bezig met het afbakenen van een territorium dat pas in het broedseizoen nodig is. Het lijkt dus een wat voorbarige druktemakerij maar blijkbaar is dit nodig in de wereld van de havik. Lopend langs het vaartje tussen het dennenbos aan de ene zijde en het berkenstruweel aan de andere zijde valt het oog op

een goudvink een oranje vogel met een zwarte pet. Het is een vogel die je eigenlijk niet verwacht midden in de peel maar is er toch regelmatig te zien. Even kan ik hem bewonderen door de telescoop waardoor ik de volle pracht van deze vogel te zien krijg. De pret duurt echter maar kort omdat de goudvink samen met een groep Havik mezen verder door het berkenstruweel trekt. Tussen de dennen klinkt het zachte piepen van de goudhaantjes die tussen de dennennaalden zoeken naar insecten die zich daar verstopt hebben om er de winter door te brengen.

De goudhaan heeft deze insecten hard nodig om voldoende voedsel binnen te krijgen om zijn gewicht weer te verhogen naar zes gram zodat hij het deze nacht ook weer warm kan houden. Na een tijdje kijken naar dit kleine grut gaat het weer verder om te zien of er nog wat op het Elfde te vinden is. Zoals altijd blijken er op het Elfde een hele boel watervogels in de luwte van het bos te zitten. Mensen aan de andere zijde storen het gezelschap en de honderden eenden vliegen op om na een tijdje in de lucht gecirkeld te hebben weer terug te keren op het Elfde echter nu zover mogelijk in het midden. Alleen een paar witte vogels die diep in het water liggen zijn blijven zitten. Bij het nader bekijken van deze vogels blijken er niet alleen witte vogels te zitten maar er zitten ook enkele grijze vogels tussen met een bruine kop. De snavel, lang met een haakpuntje, is er een van een viseter. Het blijken grote zaagbekken te zijn. Wat ik me altijd afvraag is of ze op het Elfde ook jagen op de Amerikaanse hondsvijvers of dat ze er alleen zitten om te rusten nadat ze hun nodige vis gevangen hebben op de visvijvers en de kanalen in de omgeving? De rust is weer terug gekomen tussen de eenden midden op de plas. De zon die ongeveer tegenover me staat verhindert echt een goede waarneming en moeten daarom wachten om precies te zien wat er op het water zit tot ik aan de andere zijde van het Elfde ben. Dus maar omlopen. Na een tijdje ben ik uit het bos en krijg ik weer de ruimte om een kijkje te nemen op de open vlakte waar enkele verdwaalde vliegden staan in een grote begrazingvlakte. Het is net een plaats waar je de klapekster zou kunnen verwachten boven in een topje van een vliegden. Den voor den wordt bekeken maar nergens een spoor van de klapekster. Jammer. Dan maar doorlopen om de eenden nog eens nader te bekijken. Vanaf de dam kunnen de eenden goed bekeken worden omdat het licht nu precies goed staat.

Tussen de vogels die ver op het water liggen te dobberen blijken tafeleenden, met hun grijze lijf en hun roodbruine kop, de mooie zwartwitte kuifeenden, wintertalingen, krakeenden, twee grauwe ganzen en enkele futen te zitten. De zaagbekken blijken nog steeds apart te

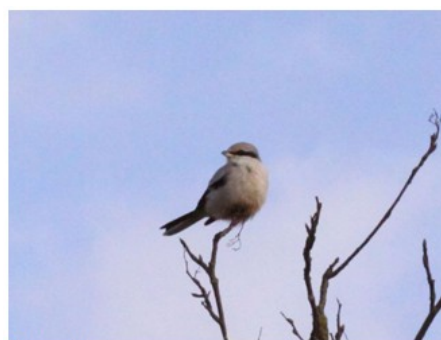

Wintertaling

zitten van de rest. Op een paal die net iets boven het water uit steekt zit ook nog een aalscholver met uitgespreide vleugels om die te drogen. Ook de aalscholver is inmiddels een zeer geregelde gast geworden in de peel alhoewel hij er niet aan de kost kan komen. Toch, de natte vleugels laten zien dat hij toch geprobeerd heeft in

het bruine water van het Elfde een hondsvijze mee te pakken.

Na een tijdje de bezigheden van de eenden gevolgd te hebben wordt de weg weer vervolgd richting Amstelberg omdat er daar nog een mogelijkheid is om de klappekster alsnog te vinden. Langs de Tiende Baan zitten nog een aantal rietgorzen in de struiken. De prachtige tekening in van het verenkleed wordt pas zichtbaar als er eentje lang genoeg op een korte afstand wil poseren voor de telescoop.

Klappekster

Dan wordt plotseling de aandacht getrokken door een - witte vogel die in een golvende vlucht vlak boven de vegetatie vliegt en in een topje van een struik gaat zitten. Jawel hoor, de verwachte klappekster.

Even kijken door de telescoop en dan proberen dichterbij te komen om nog een beter zicht op deze schaarse vogel te krijgen.

Gelukkig blijkt de klapekster niet echt actief te zijn en zo kan ik tot op een redelijke afstand van deze vogel komen en kan de vogel nogmaals goed bekijken totdat toch weer een andere stek wordt gezocht in een vliegend verderop.

De klapekster is gezien en nu kan de weg naar huis begonnen worden. Op een maisveld is nog een groep vinken bezig met het zoeken naar onkruidzaden die achter gebleven zijn na de oogst. Toch nog even kijken naar deze vogels. Dit blijkt dan ook weer een extra soort op te leveren want tussen de vinken Klapekster blijken ook enkele kepen te zitten. Achter de Vossenberghoeve wordt de weg naar huis voortgezet. In de wilgen aan de overkant van de weide zit een roodborst lekker te zonnen. In de struiken is nog meer beweging te zien. Een winterkoning hipt in de onderste etage door de takken en in de bovenste etage zitten nog enkele rietgorzen. Het geduld om nog lang te kijken is op en de zaak wordt weer snel opgepakt. Op de weg naar huis nog even kijken of de ganzen nog op de stoppels zitten maar deze blijken er niet meer te zijn. Waarschijnlijk hebben ze na een maaltje maïs toch nog zin gekregen in een hapje gras en zijn hiervoor naar Heusden gevlogen om hier samen met veel soortgenoten een dag door te brengen in de weilanden. De buizerd die vanmorgen nog in het weiland zat is ook niet meer te vinden. Het weiland heeft ondertussen nieuwe gasten gekregen. Spreeuwen peuten de grond af om nog emelten te zoeken. Tussen de spreeuwen zitten ook enkele kramsvogels en zelfs enkele koperwieken. Toch nog enkele leuke waarnemingen zo tegen het einde van een rondje peel. Het is nog een klein eindje voor dat de warmte thuis me direct lui zal maken. Het was een prachtige morgen met vogels die me een plezier deden om mijn pad te kruisen of was het andersom?

GAAN BOMEN VERDWIJNEN LANGS DE NEDERWEERTERDIJK EN DE VOSSENBERG?

De gemeente Peel en Maas is van plan de laanbomen langs de Nederweertdijk en de Vossenbergh af te zagen omdat deze de weg of het fietsenpad beschadigen. Het fietspad langs de Nederweertdijk is enkele jaren geleden voorzien van een nieuwe asfaltlaag, en nu zijn er weer enkele barstjes te vinden in het asfalt. Voor de Vossenbergh is het opdrukken van de wortels ook niet te overzien. Deze weg is in 1955 bij de ruilverkaveling gemaakt en ontworpen op paard en kar. Er heeft nooit echt groot onderhoud plaatsgevonden.

Als dit plan wordt uitgevoerd, worden tussen de 100 eiken van circa 60 jaar en 80 van 40 jaar met de grond gelijk gemaakt.

IVN Meijel is niet blij met deze rigoureuze oplossing. En om deze reden kijken we of dit nog voorkomen kan worden. Wat ons steekt is dat Meijel op deze manier een equivalent van ca. 7 hectare bos kwijt wordt, zonder dat hier een compensatie tegenover

staat. Mogelijk wordt door deze kap ook de vliegroute van vleermuizen tussen Meijel en de Groote Peel onderbroken. Argumenten dat deze problemen gunstig zijn voor de weidevogels zijn in principe wel geldig, maar houdt met het principe wel op. De weilanden in de omgeving zijn door het beheer en de peilgestuurde drainage maar weinig geschikt voor weidevogels.

VOGELS EN HET WEER

Er was ooit eens een tijd dat er geen satelliet was en geen radio en tv om het weer te voorspellen. Bovendien waren de mensen meer in de natuur. Allerlei zaken werden dan in verband gebracht met het weer dat zou gaan komen. Denk maar eens aan de kleuren van de lucht, de vorm van de wolken, het draaien van de wind, het weer op bepaalde heiligendagen en het gedrag van de dieren. Zo zijn er ook een aantal gedragingen in de vogelwereld die het weer van de dag zouden kunnen voorspellen. Omdat de mensen deze gedragingen meestal mondeling overdroegen, werd het gedrag van een vogel in rijmvorm gebracht. Het voordeel van deze rijmvorm is dat een rijmpje gemakkelijker onthouden kon worden.

We zullen enkele voorbeelden geven van zulke spreuken:

Zwaluw

Als zwaluwen scheren over wateren en wegen, dan komt en blijft er wind en regen.

Houtduif

Roept een houtduif keer op keer, dan voorspelt dit heerlijk weer.

Sijs

Vroeg sijs, vroeg ijs.

Kwartel (gelukkig de laatste jaren weer meer te horen)

Als de kwartels rustig slagen, spreken wij van regendagen (vlaams). De vaak herhaalde slag, belooft de boer een droge dag (nederlands).

Meeuw

Meeuwen op het land, storm op de hand.

Kraai

Houden kraaien school, zorg dan voor hout en kool.

Leeuwerik

Vliegt de leeuwerik naar omhoog, dan wordt de hemel klaar en droog.

Groene specht

Als de (groene) specht lacht, regen verwacht.

Vink

Als de vinken slaan, is het mooi weer gauw gedaan.

Zing een vink vroeg in de ochtendstond, wis en zeker hij regen verkondt.

Het is nu aan U om te controleren of deze zaken kloppen.

***UIT DE KROENEKRAAN 2000:
BODEMBROEDERS WAARHEEN GAAT HET?***

Het gaat niet best met alle bodembroeders die we in onze omgeving hebben. Zo zijn we in een reeks van jaren veel vogels die hun nest op de grond maken kwijtgeraakt of zijn de aantallen fors geslonken. Bodembroeders hebben we in een aantal categorieën namelijk zangvogels, roofvogels, weidevogels en hoenders. Ondanks dat deze vogels allemaal een andere manier van leven hebben blijken al deze soorten het moeilijk te hebben.

Als eerste zijn we in onze omgeving de roofvogels kwijtgeraakt die op de grond broeden namelijk de kiekendieven. Nog tussen 1900 en 1940 kwamen grauwe, blauwe en bruine kiekendief in onze streken in ruime mate voor.

Mogelijk kwam ook de velduil in die tijd hier nog voor. Deze vogels zijn waarschijnlijk fors achteruit gegaan door biotoopverlies. Het biotoopverlies bestaat uit het verlies van plaatsen om te broeden en voldoende areaal om een territorium in te hebben. Het biotoopverlies is veroorzaakt door de grootschalige ontginning van de heidegebieden in het gehele peelgebied en de Brabantse Kempen.

Nest kievit

Als tweede groep hebben de hoenders veel te lijden. Als eerste van de hoenders is het korhoen uit ons landschap verdwenen. Ook deze vogel heeft ernstig te lijden gehad van de ontginning van de heide. Maar dit is waarschijnlijk niet de enige reden van zijn verdwijnen. Het korhoen had zich gedeeltelijk al aangepast aan

zijn veranderde omgeving omdat hij een gedeelte van zijn voedsel ging zoeken op de cultuurgronden in de omgeving. Echter in de tijd van zijn verdwijnen, tussen 1965 en 1970, kregen we ook daar een grote omslag doordat er in de landbouw een schaalvergroting kregen en het op grote schaal toepassen van onkruidbestrijdingsmiddelen.

Ook is de vos in die periode aan zijn grote uitbreiding in Nederland gestart die tot op heden nog niet gestopt is. Nog een oorzaak voor het verdwijnen van de korhoenders is waarschijnlijk de luchtvervuiling die in die periode ook tot zo'n grote proporties is opgelopen dat de heide die er nog was in een snel tempo vergrast is. Dit had tot gevolg dat jonge korhoenders die geboren werden waarschijnlijk onvoldoende eiwitten op de heide bij elkaar konden krijgen om op te groeien tot volwassen vogels. Het korhoen is dus waarschijnlijk ten onder gegaan aan een optelsom van stressfactoren. Een volgend lid van de hoenderfamilie lijkt nu het lot van het korhoen te gaan volgen namelijk de patrijs. Deze veldvogel was in de omgeving van Meijel tot 1980 in ruime mate aanwezig. Daarna is het met deze vogel snel bergaf gegaan. Het verminderen van de patrijzenstand hangt waarschijnlijk ook samen met een aantal factoren namelijk het verdwijnen van de roggevelen doordat de boeren geen stro meer nodig hadden voor het vee vanwege de omschakeling naar de drijfmeststallen. Door het verdwijnen van de roggevelen verdween ten enerzijds het broedbiotoop en anderzijds de schuilplaats in de winter want rogge is een wintergraan dat al voor de winter een redelijke hoogte bereikt.

Door toepassing van onkruidbestrijdingsmiddelen is het voedselaanbod voor de patrijzen zeer snel achteruit gegaan. Doordat het veld zijn overhoekjes is gaan missen is het voor jonge patrijzen moeilijk om in de eerste levens-

Jonge fazanten

weken aan insecten te komen. Behalve de woon en eetproblemen van de patrijs is ook de predatie toegenomen in de afgelopen jaren. De vos heeft ondertussen ongekeende populatiegroottes bereikt in onze omgeving en de havik heeft zich inmiddels goed hersteld van de dip die ze in de zeventiger jaren hebben gehad door problemen met bestrijdingsmiddelen.

Hier wreekt zich het gebrek aan goede winterdekking voor de patrijs in de winter zich dubbel. Ook bij de patrijs zien we dat het een optelsom van stressfactoren er voor zorgt dat de populatie langzaam kleiner wordt en op termijn mogelijk het verlies van deze vogel uit ons landschap kan veroorzaken. We hebben nog een hoenderachtige vogel in onze

Nest geelgors

streek namelijk de fazant. Ook de fazant lijkt zich maar moeilijk staande te kunnen houden in ons landschap. In principe gelden voor de fazant dezelfde stressfactoren als voor de patrijs echter de fazant is in de winter minder afhankelijk van het open veld. Het beeld dat de fazant ons geeft, is eigenlijk een vals beeld omdat deze vogel in het

verleden vaak aanvulling heeft gehad vanuit de kweek door mensen omdat deze vogel een jachtvogels is. Nu uitzetting van de fazant niet meer mag is ook deze vogel in het verdomhoekje gekomen temeer omdat de nieuwe faunawet de jacht op de predators verder aan banden gaat leggen.

Voor weidevogels zien we ook weer hetzelfde. Biotoopverlies lijkt hier niet opgetreden want de hoeveelheid weiland zal in de omgeving van Meijel in de laatste 40 jaar niet zoveel veranderd zijn. Hier heeft het biotoop een kwaliteitsverlies gehad. Door de grondwaterdaling is het voedsel voor de weidevogels verder de grond in gegaan en niet meer bereikbaar voor deze vogels. Behalve verdroging heeft ook de insectenbestrijding in de weilanden gezorgd voor een vermindering van het beschikbare voedsel. Ook de verschuiving van de maaitijd van het gras zorgt er voor dat de weidevogelstand in de afgelopen jaren sterk is teruggegaan. Het verhaal van de predatie geldt ook voor de weidevogels. Hier zijn de vos, havik, sperwer, torenvalk en kraai waarmee de weidevogel in zijn leven te maken krijgt.

Dus ook hier hebben we weer te maken met een complex aan stressfactoren waardoor deze grondbroeders het momenteel moeilijk hebben. Zo zijn we uit ons landschap de watersnip, tureluur, kemphaantje, grutto, wulp en Kievit al kwijt of langzaam aan het kwijt worden.

Ook de zangvogels die op de grond broeden hebben het moeilijk. De tapuit is sinds de heideontginningen uit ons landschap verdwenen en is hier alleen nog soms in de trek-tijd te zien. De kuifleeuwerik is samen met het paard uit het landschap verdwenen. De gele kwikstaart is met de drooglegging van de akkers verdwenen, en de veldleeuwerik begint een zeldzaamheid te worden. En ook de geelgors heeft het moeilijk.

Het blijkt dus niet zo goed te gaan met de broedvogels die op de grond broeden. Het blijkt steeds te gaan om een reeks van factoren die het voor deze vogels moeilijk maakt onvoldoende jongen groot te brengen. Het is daarom ook moeilijk een formule te bedenken om het tij voor deze vogels te keren. Helaas kunnen we het voor deze vogels niet te positief inzien. Ondanks de vele goede bedoelingen die er zijn, ruigte hoekjes creëren door jagers en weidevogelbeheer zien we nog steeds de lijn naar beneden gaan en zien we geen echte vooruitgang. We moeten er dan ook rekening mee houden dat ook de grondbroeders die er nu nog zijn in onze omgeving op termijn verdwenen zullen zijn.

We zijn nu in 2018 weer bijna 20 jaar nadat dit stukje geschreven is. Het heeft nog helemaal niets aan actualiteit verloren. Het probleem voor de grondbroeders is alleen nog maar verder toegenomen en zeker voor die vogels die in de weilanden en in de akkers broeden. Misschien moeten we het stukje over 20 jaar nog maar eens lezen en kijken of er in de die tijd wel iets positiefs is gebeurd.

TEGENSLAG VOOR HET HEIDEBLAUWTJE EN DIK-KOPJES IN HET ZINKSKE

In 2017 was er in het Zinkske een kleine goede populatie

Heideblauwtje

van Heideblauwtjes aanwezig op het Zinkske. Dit betekent dat de begrazing zover was teruggedrongen dat er weer natte heide kon ontstaan met o.a. Dopheide. Dit is de plant waarop de rupsen van het Heideblauwtje groeien. Op het Zinkske hadden de Heideblauwtjes

geen goed leven want op het moment dat ze vlogen waren er zeer veel Gewone oeverlibellen in het gebied aanwezig en deze libellen lusten wel een blauwtje. Maar ondanks deze predatiedruk bleven ze toch zo lang aanwezig dat ze weer eitjes af konden zetten voor de generatie van 2018. Helaas kwam er in de nacht van 1 op 2 maart in 2018 er een probleem bij voor de rupsen die op deze heide zaten. Er was namelijk brand in het gebied uitgebroken ('s nachts en bij -5 °C). Dit zal wel niet vanzelf zijn gegaan. Alhoewel de brand redelijk oppervlakkig over het gebied is gegaan, zal dit voor de Heideblauwtjes wel een probleem zijn geweest omdat de rupsen onder aan de heideplant overwinteren. Het zou best wel eens kunnen dat deze rupsen de brand niet overleefd hebben. Het is dus in 2018 afwachten of en hoeveel Heideblauwtjes er in het Zinkske aanwezig zullen zijn.

Ook de rupsen van het Groot dikkopje en Spiegeldikkopje zullen wel een klap hebben gekregen. Het Groot dikkopje kwam er in 2017 in grotere aantallen voor. De klap voor het Spiegeldikkopje zullen wel beperkt zijn.

In 2018 waren er maar 2 waarnemingen van deze vlinder, ondanks dat er gericht naar gezocht is. De rupsen van beide dagvlinders overwinteren in een kokertje dat ze in een grasspriet gemaakt hebben. Het Groot dikkopje blijft hierbij vlak bij de grond en het Spiegeldikkopje zit hoger in het gras. Waar de brand in het Zinkske heeft gewoed is alles tot op de grond verbrand. Dus van de populatie(s) die er waren is vermoedelijk niet zo veel meer over na de brand.

HET WILD ZWIJN BLIJFT VOOR DISCUSSIE ZOR- GEN OM DE GROOTE PEEL

In Brabant zijn zogenaamde Zwijnentafels opgericht om de Zwijnenproblematiek te bespreken met alle betrokken partijen. Aan de meeste Zwijnentafels zijn de partijen tot elkaar gekomen, maar bij die in Asten niet. Diegene die hier voor zorgden waren de natuur- en milieugeledingen. Anders dan op andere plaatsen was hier de stelling dat het wilde zwijn een aanwinst is voor de natuur en er ook thuishoort in een beperkte mate. Dit betekent voor de natuur- en milieugeleding dat er van een 0-schade beleid uitgegaan moet worden. De andere partijen gaan voor een 0-aanwezigheid voor het wilde zwijn. En hiervoor zouden dan ook alle middelen geoorloofd moeten worden zoals, jagen op alle dagen van de week (normaal geldt 's zondag niet jagen), jagen met restlicht versterker en infrarood gedurende de nacht, inzet van vangkooien, drijfjachten zelf in de natuurgebieden, inzet van drones enz. enz.. Zomaar een greep wat men zou willen.

De grootste argumenten voor het 0-aantal beleid zijn:
schade aan de landbouw
schade in het verkeer
gevaar voor verspreiding van dierziekten (er zijn er wel 20 opgesomd)

Aangezien de Wilde zwijnen alle rapporten niet lezen reproduce-
ren ze zich zeer snel en is de
kans dat de 0-aantal beleid ooit
waar zal worden maar gering.
Dit betekent dat de omgeving
van de Peel zal moeten leren
leven met de aanwezigheid van
deze dieren.

De natuur- en milieugeledingen
zijn niet tegen de bejaging van de wilden zwijnen maar wel
tegen de inzet van alle mogelijke middelen die ook in de
natuurgebieden ingezet zouden worden.

Dit betekent dat er geen enkel gebied meer veilig is voor verstoring. De Groote Peel wordt betiteld als leefgebied. Dit is maar beperkt waar. In de Groote Peel vindt een Wild zwijn alleen maar rustplaats. In de Groote Peel is echter maar zeer beperkt voedsel aanwezig en voor het eten moeten de Wilde zwijnen dus elke nacht het gebied verlaten. Dit biedt voldoende mogelijkheden om de dieren te bejagen.

Een andere vraag is of diegenen die de Wilde zwijnen moeten bestrijden dit op de termijn vol kunnen houden? Het 0-aantal beleid zal waarschijnlijk nooit meer waarheid worden. Een jager moet voor een wild zwijn te schieten 40 tot 80 uur per wild zwijn besteden en dit meestal bij nacht en ontij. De eerste jaren zal dit nog wel een opgave zijn die ze willen en kunnen uitvoeren. De vraag is of dit ook op de lange termijn kan worden gehandhaafd.

De zwijgentafels in Brabant hebben/hadden nog geen structureel overleg met de jagers in Limburg. Dus van een eenduidig beleid qua Wilde zwijnen rond de Groote Peel is/was nog een sprake. Echter ook in Limburg wordt de droom van een 0-aantal beleid nog steeds gedroomd. Ook hier is nog niemand die de toekomst maakt met de aanwezigheid van het Wilde zwijn in de Limburgse natuur, ondanks dat het Wilde zwijn al bijna overal in de provincie voorkomt.

Het is dus wachten op de tijd dat iedereen gaat in zien dat een 0-aantal beleid niet gaat lukken en dat we moeten leren leven met het Wilde zwijn en dat er moet gewerkt worden aan een 0-schade beleid. Dit vraagt natuurlijk het een en ander van de bescherming van de gewassen, de inrichting van de wegen en de omgang met dierziekten die door de wilde zwijnen worden overgebracht. We zullen maar zeggen dat iedereen nog een tijdje moet wennen aan het idee.

DE TEGENDRAADSE ZWANENBLOEM

De Zwanenbloem konden we vroeger in de omstreken van Meijel alleen aantreffen in de zijkanalen van de Helenavaart tussen Helenaveen en Griendtsveen. Ook in veel sloten die met het maaswater gevoed worden was ze te vinden. De laatste jaren echter is deze plant in al deze waterbiotopen aanzienlijk zeldzamer geworden. Alleen in de beek die bij de stuw in het kanaal van Deurne aftacht richting het westen staan nog een aantal planten. Het is wel jammer dat deze plant in onze omgeving bijna verdwenen is.

De Zwanenbloem is een nogal tegendraadse plant in veel opzichten, hierover later meer. De plant is wettelijk beschermd, maar is desondanks toch veelvuldig als vijverplant aan te treffen, echter deze doet het dan meestal veel slechter dan

de plant het in zijn "natuurlijke" biotoop doet. De plant stelt zonder bloem eigenlijk niets voor. Het zijn wat gedraaide bladen, die in de oever of net iets uit de oever staan tot een waterdiepte van 50 cm en eigenlijk nauwelijks opvallen in de rest van de oevervegetatie.. Wanneer de bloem echter bloeit is het een prachtplant om te zien. Op een stevige stengel komt een bloem die vanuit de top een bol vormt. Het lijkt een scherm, echter is dit niet. De afzonderlijke bloemen hebben een diameter van ca 2 cm en hebben de verschillende rosénuances. De bloem is dan ook waar de vijverliefhebbers deze plant voor willen hebben.

De plant is nogal tegendraads omdat deze een aantal dingen heeft die beschermde planten meestal niet hebben. De eerste reden dat de Zwanenbloem tegendraads is, is dat deze plant profiteert van de watervervuiling. De plant kan een zeker mate van vervuiling met sulfaten goed verdragen, waar andere planten dit niet kunnen. Dit levert hem in dit opzicht een goede concurrentiepositie op in al de wateren die gevoed worden met Maaswater waarin deze vervuiling voorkomt. De tweede reden dat de plant tegendraads is, is dat de Zwanenbloem het regelmatig schonen van de sloten en beken waarin hij groeit lijkt te prefereren. De mens helpt door het schonen, wat eigenlijk wettelijk verboden is, de Zwanenbloem een nog groter terrein te veroveren dan dat ze nu al heeft.

Op plaatsen is dit zodanig uit de hand gelopen dat er monoculturen ontstonden van deze plant. Bij het schonen worden bovendien nog eens wortelscheuten losgemaakt, die weer tot een volledige plant kunnen uitgroeien. De beschermde plant is dus bij iets wat wettelijk niet mag, het plukken, maaien, uitsteken van de plant, gebaat. Wanneer hij niet gemaaid zou worden, zouden deze planten wel eens een stuk zeldzamer kunnen worden.

De wettelijke bescherming van planten zo blijkt uit het bovenstaande stukje werkt soms averechts bij het behouden van de planten. Bovendien blijkt dat een wettelijke bescherming nauwelijks iets voorstelt. De Zwanenbloemen die in de beken staan worden bij het schonen, beschermd of niet beschermd, rigoureus meegemaaid. Hieruit blijkt dat een wettelijke maatregel waar je niet de hand aan kan houden ook geen zin heeft. Ook in dit opzicht is deze plant dus tegendraads het toont de mogelijkheden of meer de onmogelijkheden of de moeilijkheden aan om planten wettelijk te beschermen.

En ja als het sulfaatgehalte in het water daalt, verminderd de concurrentiepositie van deze plant. Mogelijk is dat de achteruitgang te maken heeft met een schoner water (of waterbodem). Als dit zo is houden we nog een positief punt over bij het verdwijnen van deze prachtige plant

HET LEEGVELD IN OMBOUW

In het kader van verschillende projecten (o.a. waterconservering en inrichten Natuur netwerk Brabant) wordt in de komende jaren een groot project uitgevoerd in de Deurnese Peel en het gebied ten westen ervan, het Leegveld. In de onderstaande kaart is de omvang van het project aangegeven. Het natuurgebied in Het rode kader is de Deurnese Peel, Leegveld en de Liesselse Peel. In het rode kader liggen ook nog veel weilanden. Als alles goed gaat, worden deze weilanden de komende jaren ingericht als natuur.

PROGRAMMA 2018

I.V.N. MEIJEL

De "KROENEKRAAN"

Vertrekpunt alle wandelingen: **Truijenhof, Tomveld 2**

DATUM	TIJD	GEBIED
EXCURSIES		
08-April	08.30	Elsloo Flora in Hellingsbos
13-Mei	08.30	Koningssteen Maasnatuur
17-Juni	08.30	Krang Landschap, planten en vogels
15-Juli	08.30	Romeinweerd Maasnatuur
12-Aug.	08.30	Hamert Insecten van Maasoever en heide
16-Sept.	08.30	Achelse Kluis Landschap en Heide
EXCURSIES OP MAANDAGAVOND		
07-Mei	19.30	Fiets ergens in Meijel
14-Mei	19.30	Fiets ergens in Meijel
21-Mei	19.30	Fiets ergens in Meijel
28-Mei	19.30	Auto Weidevogels Groote Peel
04-juni	19.30	Auto Visvijver Heusden
11-Juni	19.30	Auto Doort Echt
18-juni	19.30	Auto Meinweg
25-Juni	19.30	Auto Berkel Ommel

<http://ivnmeijel.mooilimburgsdorpspleinen.nl>

Niet ingeplande maandagavonden

Verenigingsavond met een variabele invulling met natuurvaria.

SAMENSTELLING BESTUUR

Voorzitter	Dhr. G. Hendriks Kennedylaan 9 5768 VL Meijel Tel. 077-4662028
Secretaris	Dhr. J. Slaats Astenseweg 6 5768 PD Meijel Tel. 077-4661249
Penningmeester	Dhr. J. Schaareman van der Steenstraat 30 5768 AK Meijel Tel. 077-4662371
Leden	Dhr. W. Sebastiaan Dopheide 25 5768 GC Meijel Tel. 077-4663042
	Dhr. W. Verdonschot Kerkstraat 5768 BH Meijel Tel. 06-21462141
	Dhr. F. Hodzelmans Molenstraat 49 5768 EB Meijel

**Bankrekening Rabo Bank Meijel NL94 RABO 0133 4349 58
IVN Meijel**

Contributie per jaar € 21,00
Elk volgend gezinslid € 4,50